جمع بندی دین و زندگی یازدهم رشته تجربی و ریاضی

درس هشتم: احیای ارزش‌های راستین

پیش‌بینی سرنوشت جامعهٔ اسلامی در سخنان امام علی (ع)

برخی نشانه‌های بازگشت

- پوشیده شدن حق، آشکار شدن باطل
- ناشناخته بودن معروف و خیر در جامعه و شناخته‌شده بودن منکر و گناه
- رواج دروغ بر خدا و پیامبر (ص)
- کم‌بها بودن قرآن وقتی بخواهد به‌درستی خوانده شود و رایج بودن آن وقتی به‌صورت وارونه معنا شود.

پیشنهاد امیرالمؤمنین برای نجات از گمراهی و تشخیص راه حق، به مردم:

۱- پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید. ۲- برای وفای عهد خود با قرآن، پیمان‌شکنان را تشخیص دهید. ۳- برای پیرو قرآن بودن فراموش‌کنندگان قرآن را بشناسید. ۴- پس همهٔ این‌ها را از اهلش طلب کنید، آنان که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان‌دهندهٔ دانش آن‌ها است، و هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.

- مصداق پیشنهاد امام علی (ع)، امامان بعد از ایشان هستند.

◀ مسئولیت‌های دوگانهٔ مقام امامت

الف) اقدامات مربوط به مرجعیت دینی

۱- تعلیم و تفسیر قرآن کریم	• امامان بزرگوار در هر فرصتی که به‌دست می‌آوردند معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. نتیجه: مشتاقان معارف قرآنی، توانستند از این کتاب الهی بهره ببرند.
۲- حفظ سخنان و سیرهٔ پیامبر (ص)	• امیرالمؤمنین (ع) و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر توجه نکردند و سخنان پیامبر را به فرزندان و یاران خود می‌آموختند و از آنان می‌خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعد از خود منتقل کنند. نمونه: حدیث سلسلةالذهب (زنجیرهٔ طلایی: به‌جهت توالی اسامی امامان) امام رضا (ع): من از پدرم، امام کاظم (ع) شنیدم و ایشان از پدرش، ... که فرمود خداوند می‌فرماید: «کَلِمَةُ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِی فَمَنْ دَخَلَ حِصنِی أَمِنَ مِنْ عَذابِی» کلمهٔ لا إلهَ إلا الله قلعهٔ محکم من است، هر کس به این قلعهٔ محکم من وارد شود، از عذاب من در امان است.

@DaneshSad

	• سخن امام رضا (ع) پس از حدیث سلسلةالذهب (زنجیرهٔ طلایی): «بِشروطها و اَنا مِن شروطها» / مقصود امام (ع) این بود که توحید تنها یک لفظ و شعار نیست، بلکه باید در زندگی اجتماعی ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست، میسر می‌شود.
۳- تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو	• ائمهٔ اطهار (ع) با این‌که با حاکمان زمان خود مخالف بودند، به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود دربارهٔ همهٔ مسائل پیش‌آمده اظهارنظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند. ثمرهٔ این حضور سازنده: فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیرهٔ ائمهٔ اطهار (ع) (کتاب «نهج‌البلاغه» از سخنان حضرت علی (ع) و کتاب «صحیفهٔ سجادیه» از دعاهای امام سجاد (ع) است.)
نتیجهٔ تلاش ائمه در راستای مرجعیت دینی: ۱- حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده نماند. ۲- طالبان حقیقت توانستند در میان انبوه تحریفات، به تعلیمات اصیل اسلام دست یابند و راه حق را از باطل تشخیص دهند.	

@DaneshSad

ب) مجاهده در راستای ولایت ظاهری

دو علت مبارزهٔ امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود

اول: رهبری و ادارهٔ جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پا خیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را برکنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین ۱) قوانین دین را به اجرا درآورند و ۲) عدالت را برقرار سازند.

دوم: این حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند، امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر: ۱) با آنان مقابله کنند و ۲) مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و ۳) از حقوق مردم دفاع نمایند.

جمع بندی دین و زندگی یازدهم رشته تجربی و ریاضی

◄ اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان

۱- عدم تأیید حاکمان	• امامان، هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به‌عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نمی‌کردند. • آنان تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) همه را یکسان می‌دیدند.
۲- معرفی خود به‌عنوان امام بر حق	• آن بزرگواران، همواره خود را به‌عنوان امام و جانشین بر حق پیامبر اکرم (ص) معرفی می‌کردند، به گونه‌ای که مردم بدانند تنها آن‌ها جانشینان رسول خدا و امامان برحق جامعه‌اند. مثال: امام صادق (ع) در روز عرفه فرمود: «ای مردم! رسول خدا (ص) امام و رهبر بود، پس از او علی (ع) و سپس حسن و حسین و علی‌بن حسین و محمدبن علی (ع) به‌ترتیب امام بودند و اکنون من امام هستم.»
۳- انتخاب شیوه‌های درست مبارزه	• امامان، شیوهٔ مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به گونه‌ای که: ۱) تفکر اسلام راستین باقی بماند. ۲) به‌تدریج، بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود. ۳) روش زندگی امامان، به نسل‌های آینده معرفی گردد. (یکی از شیوه‌های مبارزه، تقیّه است) تعریف تقیّه: ائمهٔ اطهار (ع) می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیّه» پیش ببرند. یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند، به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.

وظیفهٔ ما به‌عنوان شیعه و پیرو ائمه (ع):

• به گونه‌ای زندگی کنیم که ← سبب بدبینی دیگران نسبت به شیعیان نشویم و بدانیم که شیعه بودن تنها به اسم نیست؛ بلکه اسم باید با عمل صالح همراه باشد تا پیرو حقیقی آنان شویم. امام صادق (ع) خطاب به شیعیان فرمودند: «مایهٔ زینت ما باشید، نه مایهٔ زشتی ما».

@DaneshSad